

Tilintarkastussuunnitelma vuosille 2019-2022

Turun kaupungin tarkastuslautakunta
15.10.2019

Salassa pidettävä / JulkL 24 § 1 mom 10 k

Sisällys

	Sivu
Johdanto	3-4
Tarkastusryhmän kokoonpano ja työnjako	5
Tilintarkastajan tehtävät	6
Vuosittain suoritettavat tarkastustoimenpiteet	7-9
Painopistealueet vuosille 2019-2022	10
Painopistealueet vuoden 2019 tarkastuksessa	11-13
Raportointi	14-15

Tilintarkastussuunnitelman tarkoitus

Tämä dokumentti on tehty esitettäväksi Turun kaupungin tarkastuslautakunnalle.

Turun kaupungin tilintarkastukselle on laadittu nelivuotissuunnitelma vuosille 2019 – 2022. Suunnitelma sisältää tilikausien painopistealueet.

Lisäksi suunnitelmassa esitetään työohjelma 31.12.2019 päättyvälle tilikaudelle sekä tarkastusryhmämme jäsenet.

Tilintarkastajan velvollisuudet

Tilintarkastus suoritetaan julkishallinnon hyvän tilintarkastustavan mukaisesti. Tilintarkastajan ja tilivelvollisten velvollisuudet on esitetty toimeksiantokirjeessä.

Suunnitelman jakelu

Tämä suunnitelma on tehty Turun kaupungin tarkastuslautakunnalle ja sitä ei tule siteerata tai siihen ei tule viitata ilman etukäteen saatua KPMG:n kirjallista hyväksyntää.

Johdanto

Kaupunginvaltuusto on 17.6.2019 päättänyt, että Turun kaupungin lakisääteisen tilintarkastuksen palvelut hankitaan vuosille 2019 - 2022 KPMG Oy Ab:lta. Sopimus käsittää vuosien 2019-2022 hallinnon ja talouden tarkastuksen. Sopimukseen sisältyy optiot tilintarkastuspalveluista tarkastuskausille 2023 – 2024. Vastuunalaisena tilintarkastajana toimii JHT, KHT Jorma Nurkkala.

- Tämä kaupungin tarkastukselle on laadittu nelivuotissuunnitelma vuosille 2019 – 2022.
- Lisäksi tämä käsittää Turun kaupungin ja sen konsernitilinpäätöksen lakisääteisen tilintarkastuksen työohjelman vuodelle 2019.
- Tämä dokumentti on tehty esitettäväksi Turun kaupungin tarkastuslautakunnalle.

Tilintarkastus suoritetaan noudattaen

- Lain julkishallinnon ja –talouden tilintarkastuksesta (1142/2015) ja Kuntalain (410/2015) määräyksiä hallinnon ja talouden tarkastuksesta
- JHTT-yhdistyksen suositusta ”Julkishallinnon hyvä tilintarkastustapa” (julkaistu 05/2017)
- Hyvää tilintarkastustapaa sekä soveltuvin osin sitä ilmentäviä kansainvälisiä tilintarkastusstandardeja
- Turun kaupungin hallintosääntöön sisältyviä hallinnon ja talouden tarkastuksen järjestämistä koskevia määräyksiä
- KPMG:n kansainvälistä tarkastusmetodologiaa

Tarkastusryhmän kokoonpano ja työnjako

Auktorisoidut tarkastajat

Jorma Nurkkala JHT, KHT		Mari Säynätjoki JHT, KHT			
Päävastuullinen tilintarkastaja Hallinto ja tilinpäätös		Päävastuullinen tilintarkastajan varahenkilö			
Tuomas Koskiniemi HT, JHT	Kirsi Sova HT, JHT	Martin Slotte HT, JHT	Mikko Luoma JHT, KHT	Noora Valkama HT, JHT	Heikki Ruosteenoja KHT, JHT
Kaupungin tarkastus	Kaupungin tarkastus Tilinpäätös	Sisäinen valvonta Riskienhallinta	Kaupungin tarkastus	Kaupungin tarkastus	Kaupungin tarkastus

Avustavat tarkastajat

Pepe Tamminen HT	Sampsa Hyväri	Janne Ervast	Maija Toivonen	Anna-Pauliina Suhonen
----------------------------	----------------------	---------------------	-----------------------	------------------------------

Erityisasiantuntijat

Peter Sundvik
Rahoitus
Kaisa Lappalainen-Metsälä
IT
Matti Lindholm
ALV

Tilintarkastajan tehtävät (Kuntalaki 123 §)

Tilintarkastajan on toukokuun loppuun mennessä tarkastettava julkishallinnon hyvän tilintarkastustavan mukaisesti kunkin tilikauden hallinto, kirjanpito ja tilinpäätös.

Tilintarkastajan on tarkastettava:

- 1) onko kunnan hallintoa hoidettu lain ja valtuuston päätösten mukaisesti;
- 2) antavatko kunnan tilinpäätös ja siihen kuuluva konsernitilinpäätös tilinpäätöksen laatimista koskevien säännösten ja määräysten mukaisesti oikeat ja riittävät tiedot kunnan tuloksesta, taloudellisesta asemasta, rahoituksesta ja toiminnasta;
- 3) ovatko valtionosuuksien perusteista annetut tiedot oikeita;
- 4) onko kunnan sisäinen valvonta ja riskienhallinta sekä konsernivalvonta järjestetty asianmukaisesti.

Tilintarkastajan tulee noudattaa valtuuston ja tarkastuslautakunnan antamia ohjeita, jolleivät ne ole ristiriidassa lain, hallintosäännön tai julkishallinnon hyvän tilintarkastustavan kanssa.

Havaitsemistaan olennaisista epäkohdista tilintarkastajan on ilmoitettava viipymättä kunnanhallitukselle annettavassa tilintarkastuspöytäkirjassa. Tilintarkastuspöytäkirja annetaan tiedoksi tarkastuslautakunnalle.

Tilintarkastaja antaa tilintarkastuskertomuksen huhtikuun loppuun mennessä tarkastuslautakunnalle edelleen kaupunginvaltuustolle toimitettavaksi. Mikäli tilintarkastuskertomusta ei tarkastuskohteesta johtuvista syistä voida antaa edellä mainittuun ajankohtaan mennessä, on kertomus annettava joka tapauksessa viimeistään toukokuun loppuun mennessä.

Vuosittain suoritettavat tarkastustoimenpiteet

Hallinnon lainmukaisuus

- Hallintoelinten pöytäkirjojen läpikäynti
 - Kaupunginvaltuusto ja kaupunginhallitus
 - Muut lautakunnat vuosittaisen tarkastuksen painopistealueiden osalta
- Johtavien viranhaltijoiden päätöspöytäkirjat
- Sopimushallinta ja merkittävien sopimusten läpikäynti eri tarkastusaiheiden yhteydessä
- Sidonnaisuusrekisterin ylläpito ja esteellisyyssasiat
- Hankintalain noudattaminen hankinnoissa
- Talouden tasapainovaatimusten noudattaminen

Talousarvioprosessi

- Talousarvion laadintaprosessi
- Talousarvion toteuman raportointi ja valvonta
- Taloudellisen raportoinnin ajantasaisuus
- Talousarviomuutosten käsittely
- Ennusteprosessi
- Talousarvioylytysten käsittely

Sisäinen valvonta, riskienhallinta ja konsernivalvonta

- Koko kaupunkia koskevat keskeiset hallinnolliset säännöt ja ohjeet sekä niiden ajantasaisuus ja niiden noudattamisen valvonta: mm. hallintosääntö ja taloudenhoitoa koskevat ohjeet
- Sisäisten ohjeistusten noudattaminen eri tarkastusaiheiden yhteydessä
- Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisen asianmukaisuus ottaen huomioon kaupungin voimassa olevat ohjeistukset.
- Työtehtävien eriyttäminen
- Käyttöoikeushallinta
- Hyväksymissäännöt ja -oikeudet
- Maksatussäännöt ja -oikeudet
- Hankintasäännöt ja -käytännöt
- Sisäisen valvonnan ohjeistus
- Riskienhallintaprosessi ja sen ohjeistus
- Konserniohje ja sen noudattaminen, tytäryhteisöjen ohjaus ja valvonta

Vuosittain suoritettavat tarkastustoimenpiteet

Kirjanpidon oikeellisuus

- Pääkirjanpidon järjestäminen
- Kirjanpidon tositeaineiston asianmukaisuus
- Tilinavaus
- Kirjanpidon, tilinpäätöksen ja niitä varmentavien dokumenttien säännöstenmukaisuus
- Tilinpäätösprosessin toimivuus
- Muistiotositteiden tarkastus
- Pysyvät vastaavat ja poistosuunnitelman noudattaminen sekä niiden arvostus: Käyttöomaisuuskirjanpito prosessi ja merkittävien pysyvien vastaavien muutosten (lisäykset, vähennykset) aineistotarkastus.
- Maksuliikenneprosessi, pankkitilitapahtumat ja pankkitilien täsmäytykset sekä käteisvarojen käsittely

Valtionosuuksien perusteet

- Valtionosuuksien perusteeksi annettavien tietojen keruuprosessi ja siihen liittyvät kontrollit.
- Oppilastietojen tarkastus
- Kotikuntakorvaukset
- Talouden tiedonkeruu tilaston tarkastus

Toimintatuottojen tarkastus

- Painopistealueen olennaisten toimintatuottojen (myyntituotot ja maksutuotot) tarkastus
- Painopistealueen vuokratuottojen tarkastus

Toimintakulujen tarkastus

- Painopistealueen palkkojen tarkastus
- Painopistealueen palvelujen ostot
- Painopistealueen vuokratkustannukset

Vuosittaiset tarkastustoimenpiteet

Tilinpäätöksen tarkastus

- Tilinpäätöksen laadintaperiaatteiden asianmukaisuus suhteessa hyvään kirjanpitotapaan
- Tilinpäätöksen sisältö ja esittäminen
- Talousarvion ja asetettujen tavoitteiden toteumavertailun esittäminen
- Tuloksen käsittely ja talouden tasapainovaatimukset
- Keskeisimpien tuloslaskelma- ja tase-erien esittäminen, arvostus ja jaksotusten oikeellisuus olennaisin osin
 - Tuottojen ja kulujen kuuluminen kaudelle suoriteperusteella
 - Henkilöstökulujen jaksotukset
 - Omaisuus- ja velkaerien arvostus
 - Poistoperiaatteet
- Johdannaissopimusten analysointi ja kirjanpitokäsittelyn oikeellisuudesta varmistuminen
 - Varmistuminen riittävästä tilinpäätösinformaatiosta (kirjaukset, liitetiedot, toimintakertomus)
- Liitetietoinformaation oikeellisuus ja riittävyys
- Verotulojen ja valtionosuuksien tuloutusten oikeellisuus
- Taseyksikön erillistilinpäätös: Tuottojen ja kulujen kohdistaminen aiheuttamisperiaatteella

Painopistealueet 2019-2022

Painopistetarkastus

Julkishallinnon hyvän tilintarkastustavan mukaan olemme laatineet tarkastusvuosia vastaavan ajanjakson suunnitelman, jossa on määritelty tilivuosien 2019-2022 toimialoja koskevat painopistealueet.

Painopistealueiden valinta on tehty tarkastuksen riskiarvion perusteella ja siten, että Turun kaupungin kaikki keskeiset toimialueet tulevat katetuksi tarkastuskaudella.

Tarkastuskauden 2019 – 2022 toimialoja koskevat painopistealueet

- Vuonna 2019 Kaupungin johtajan toimiala: Kaupunginhallitus ja Hyvinvointitoimiala: Terveyspalvelut sekä Varsinais-Suomen sairaanhoitopiirin erikoissairaanhoidon kustannukset
- Vuonna 2020 Hyvinvointitoimiala: Perhe- ja sosiaalipalvelut ja toimialan hallinto sekä Sivistystoimiala
- Vuonna 2021 Kaupunkiympäristötoimiala: Kaupunkiympäristölautakunta ja Vapaa-aikatoimiala
- Vuonna 2022 Kaupunkiympäristötoimiala: Turun seudun joukkoliikennelautakunta ja Varsinais-Suomen aluepelastuslaitos

Kaupunginjohtajan toimiala: Kaupunginhallitus

- Budjettiseuranta ja tarkastuksen alkukeskustelu yksikön johdon kanssa ja poikkeamien analysointi
 - Taloudellinen, toiminnallinen ja vaikuttavuuden toteuma verrattuna budjettiin ja edelliseen vuoteen
 - Keskustelu merkittävistä tapahtumista sekä uusista mahdollisista sisäisistä ohjeistuksista ja niiden päivityksistä
- Kaupunginhallituksen päätöspöytäkirjat
- Kaupunginjohtajan ja muiden johtavien viranhaltijoiden päätösten pistokoetarkastus ottaen huomioon sisäinen ohjeistus
- Toimialueen alaisten olennaisten toimintatuottojen (myyntituottojen ja maksutuottojen), vuokratuottojen, ulkopuolisten palvelujen ostojen, vuokratulujen, avustusten sekä henkilöstökulujen tarkastaminen
 - Toimialueen palvelujen ja hankintojen kilpailuttaminen ja päätöksenteko
 - Olennaisiin hankintoihin liittyvät päätökset ja sopimushallinta
 - Muut tarkastettaviin asioihin liittyvät merkittävät päätökset
 - Palkkojen analysointi ja muutoskontrollit
 - Olennaisimpien tuottojen laskutus (prosessi ja kontrollipisteet)
 - Ostolaskut (prosessi ja kontrollipisteet sekä laskujen perustuminen sopimukseen)
 - Ulkopuoliset palveluhankinnat, (kilpailutukset ja sopimusten mukainen laskutus)
 - Annetut avustukset: sisältö, päätöksenteko, sopimukset ja käytön valvonta
 - Hankintasopimusten hallinta ja suurimpien ostosopimusten kilpailutus
 - Ostojen analysointi toimittajareskontran tietojen perusteella (sekä ostopalvelut että tavaraostot)

Painopistealue - toimialat - 2019

Hyvinvointitoimiala: Terveyspalvelut ja Varsinais-Suomen sairaanhoitopiirin erikoissairaanhoidon kustannukset

- Budjettiseuranta ja tarkastuksen alkukeskustelu yksikön johdon kanssa ja poikkeamien analysointi
 - Taloudellinen, toiminnallinen ja vaikuttavuuden toteuma verrattuna budjettiin ja edelliseen vuoteen
 - Keskustelu merkittävistä tapahtumista sekä uusista mahdollisista sisäisistä ohjeistuksista ja niiden päivityksistä
- Sosiaali- ja terveyslautakunnan päätöspöytäkirjat
- Toimialajohtajan ja tulosaluejohtajien päätösten pistokoetarkastus ottaen huomioon sisäinen ohjeistus
- Toimialueen alaisten olennaisten toimintatuottojen (myyntituottojen ja maksutuottojen), ulkopuolisten palvelujen ostojen, vuokratulujen sekä henkilöstökulujen tarkastaminen
 - Toimialueen palvelujen ja hankintojen kilpailuttaminen ja päätöksenteko
 - Olennaisiin hankintoihin liittyvät päätökset ja sopimushallinta
 - Muut tarkastettaviin asioihin liittyvät merkittävät päätökset
 - Palkkojen analysointi ja muutoskontrollit
 - Olennaisimpien tuottojen laskutus (prosessi ja kontrollipisteet)
 - Ostolaskut (prosessi ja kontrollipisteet sekä laskujen perustuminen sopimukseen)
 - Ulkopuoliset palveluhankinnat, (kilpailutukset ja sopimusten mukainen laskutus)
 - Hankintasopimusten hallinta ja suurimpien ostosopimusten kilpailutus
 - Ostojen analysointi toimittajareskontran tietojen perusteella (sekä ostopalvelut että tavaraostot)

Painopistealueet - yleiset - vuoden 2019 tarkastuksessa

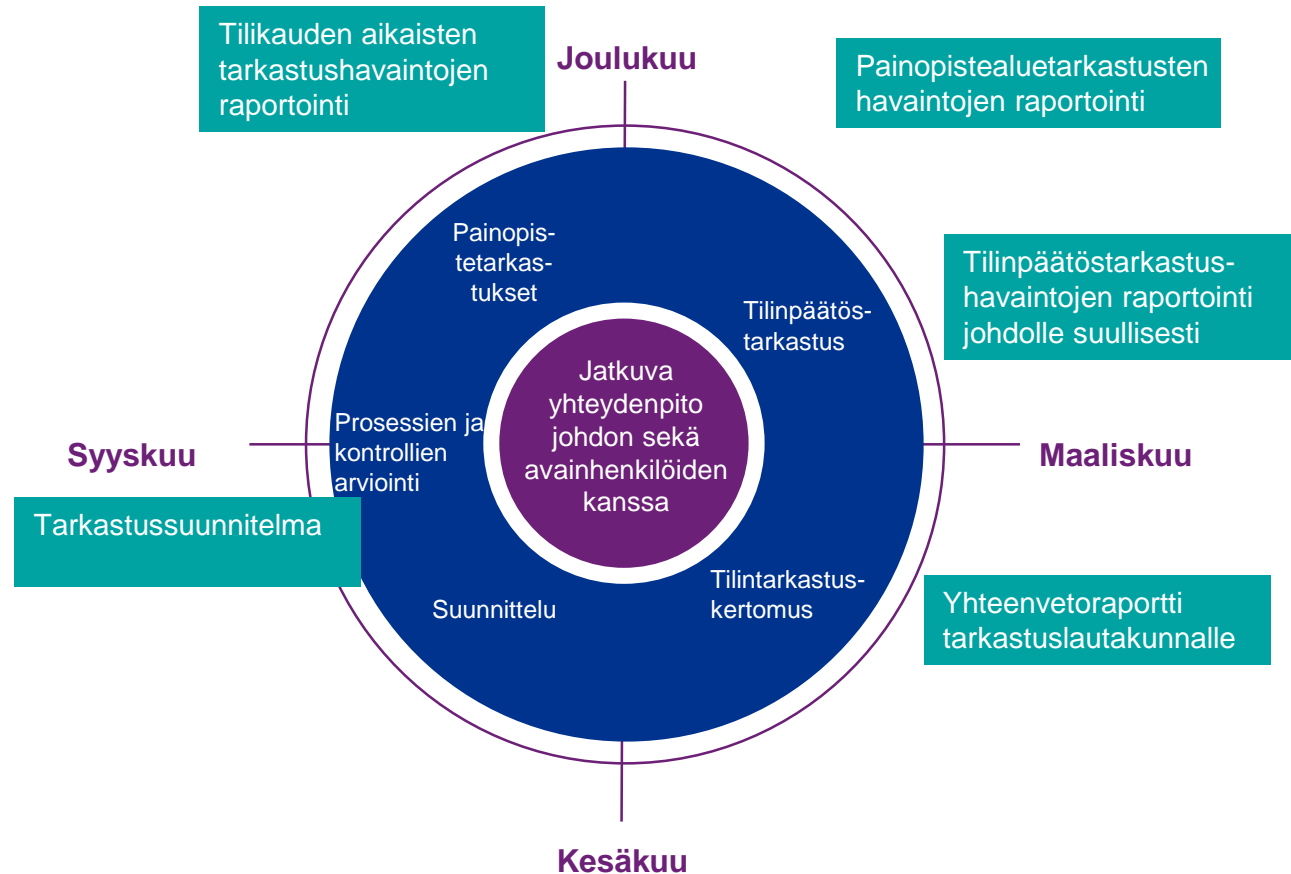
- **Anto- ja ottolainauksen sekä sijoitustoiminnan periaatteet ja niiden valvonta**
- **Toimeksiantojen varat ja pääomat**
- **Irtaimiston rekisteröintiä koskevat ohjeet sekä keskitetyt valvontatoimenpiteet**
- **Konsernivalvonta ja konsernihallinnon johtavien viranhaltijoiden päätöspöytäkirjat**
- **Mahdolliset kiinteistöjärjestelyt ja konsernin rakennejärjestelyt**
- **Euromääräisesti kahden suurimman investoinnin hankintaprosessin ja jälkiseurannan läpikäynti**
 - Strategiset maankäytön hankkeet (yksi hanke) ja Puolalan koulun peruskorjaus
- **Intressitapahtumia koskevat liitetiedot**
- **Lähipiiritapahtumat painopistealueiden osalta**
- **Edellisvuoden olennaisten tarkastushavaintojen seurantatarkastus**

Tilintarkastuksen aikataulu

Tarkastustoimenpiteidemme tavoitteena on tarkastuksen laadukas ja tehokas läpivienti etukäteen laaditussa aikataulussa.

Raportointi tarkastuslautakunnalle:

- Tarkastussuunnitelma 09/2019
- Tilikauden aikaiset tarkastushavainnot 12/2019
- Painopistealuetarkastuksen havainnot 01/2020
- Tilinpäätösraportti 04/2020
- Tilintarkastuskertomus 4/2020

Raportointi

Tilintarkastaja laatii toimikaudekseen tarkastussuunnitelman ja vuosittain kullekin tilikaudelle työohjelman. Tarkastussuunnitelma ja työohjelma on toimitettava tarkastuslautakunnalle tiedoksi.

Tilintarkastaja raportoi tarkastuslautakunnalle tarkastussuunnitelman ja työohjelman toteutumisesta, tarkastustyön kulusta ja tarkastustyössä tehdyistä havainnoista lautakunnan päättämällä tavalla.

Tarkastustyön kulusta ja tehdyistä havainnoista informoidaan tarkastuslautakuntaa vähintään neljä kertaa vuodessa ja useamminkin lautakunnan niin päättäessä.

Tarkastuksesta laaditaan vuosittain seuraavat kirjalliset raportit:

- Väliraportti tarkastuksen etenemisestä ja tehdyistä havainnoista joulukuussa 2019
- Erilliset raportit painopistealueiden tarkastuksista niiden valmistuttua lähtökohtana tammikuu 2020
- Yhteenvetoraportti tilinpäätöksen tarkastamisesta sen valmistuttua huhtikuussa 2020

Kaikki tarkastushavainnot raportoidaan vastuuhenkilöille suullisesti tai sähköpostilla.

Uudistuneen kuntalain mukaan tilintarkastajan on viipymättä ilmoitettava tilintarkastuspöytäkirjalla kunnanhallitukselle havaitsemistaan olennaisista epäkohdista. Tilintarkastuspöytäkirja annetaan tiedoksi tarkastuslautakunnalle. Informoimme tarkastuslautakuntaa välittömästi, jos harkitsemme tilintarkastuspöytäkirjan antamista.

Jakelu:

Tarkastuslautakunta

© 2019 KPMG Oy Ab, a Finnish limited liability company and a member firm of the KPMG network of independent member firms affiliated with KPMG International Cooperative ("KPMG International"), a Swiss entity. All rights reserved.

The KPMG name and logo are registered trademarks or trademarks of KPMG International.